

Opschrift

Vergadering van 10 juni 2025

Nummer: 2025_MV_00519

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Lies Vanpeperstraete: Onderwijs: inclusie en capaciteitstekorten

Raadslid(-leden):

Lies Vanpeperstraete - groen

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Beste schepen

Ons onderwijs kent vele uitdagingen. Onze minister spreekt over een beweging richting meer inclusief onderwijs. Tegelijkertijd is er een enorm plaatstekort en hebben vele kinderen geen plaats op een school hetzij in het buitengewoon hetzij in het gewoon onderwijs met de gepaste omkadering.

Sinds 2002 met de invoering van het GOK-decreet zijn in Vlaanderen meerdere stappen gezet om inclusief onderwijs te realiseren. De ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (2009) en de opname van het recht op inclusie in de Belgische Grondwet (2021) zijn belangrijke erkenning van het recht op inclusie, ook in het onderwijs. In de Belgische Grondwet staat nu expliciet dat "*iedere persoon met een handicap recht heeft op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen.*"

Toch blijft Vlaanderen sterk vasthouden aan een gesegregeerd onderwijssysteem. Zo zit vandaag nog steeds ongeveer 5,6% van de kinderen in het buitengewoon onderwijs, tegenover een Europees gemiddelde van slechts 1,7%.

Daarmee is Vlaanderen koploper in segregatie binnen onderwijs. De VN heeft België hier al herhaaldelijk voor op de vingers getikt.

Op het einde van zijn legislatuur liet voormalig minister van Onderwijs Weyts een adviesrapport opstellen onder de titel "Evolutie naar scholen voor iedereen" (link naar rapport). De huidige minister van onderwijs Demir bevestigde dat men gaat inzetten op inclusiever onderwijs, de eerste stap hiervoor zouden pioniersscholen zijn. Dit zijn

gewone scholen die eventueel een samenwerking aangaan met buitengewoon onderwijs en leersteuncentra, met als doel een inclusiever onderwijssysteem te realiseren tegen 2040.

We kunnen natuurlijk niet wachten tot 2040 en gewoon wegstappen van kinderen die nu geen plaats hebben. Honderden, zometert duizenden Vlaamse gezinnen zitten met hun handen in het haar omdat ze geen plekje vinden op een school waar wordt tegemoet gekomen aan de noden van hun kinderen.

Er wordt al langer samengewerkt met andere LOP-regio's tussen Gent en Beveren om het aanmelden meer gecoördineerd te laten verlopen. Uit de cijfers die u samen met het LOP Basisonderwijs publiceerde, blijkt dat nauwelijks 47% van de kinderen in die ruime regio een plaats kreeg toegewezen. Minder dan de helft kan dus naar één van de scholen waarvoor ze aangemeld werden. Het is een klein lichtpuntje dat diezelfde cijfers voor onze stad beter zijn, maar met 58% van de Gentse kinderen die een plekje krijgt, blijft de bezorgdheid bestaan.

Specifiek voor het type 2-onderwijs is het tekort aan plaatsen erg opvallend. Ook hier krijgen meer Gentse kinderen een plaats dan in de rest van het samenwerkingsverband. Toch lees ik in uw communicatie dat er in Gent voor nauwelijks 14% (tegenover 8%) van de kleuters en minder dan 30% voor de lagere school-kinderen (tegenover 12%) een school werd toegewezen. De impact van dat plaats tekort is zeer groot.

Vraag:

Ik heb daarom volgende vragen.

- Wat is de visie van de schepen rond inclusief onderwijs?
- Zijn er Gentse scholen die zich kandidaat zullen stellen als pioniersschool?
- Welke rol kan het stadsbestuur spelen om deze scholen te ondersteunen en om andere scholen aan te moedigen dit pad te volgen?
- Hoe ondersteunt Gent scholen die inclusief willen werken?
- Wat doet Gent binnen het flankerend onderwijsbeleid om inclusie te stimuleren?
- Hoe verklaart u algemeen de groeiende vraag naar plaatsen in het buitengewoon onderwijs?
- Welke oplossingen ziet u om ervoor te zorgen dat elk kind een plaatsje heeft in Gent, zowel in het buitengewoon als gewoon onderwijs, waar wordt tegemoet gekomen aan alle noden?

Antwoord

(gekoppeld met 'IR 8 2025_MV_00522 - Mondelinge vraag van raadslid Stephanie D'Hose: capaciteit buitengewoon onderwijs')

Beste collega's Vanpeperstraete en D'Hose

Ik hoor jullie de situatie schrijnend noemen. Dat is ze ook. Kinderen hebben recht op onderwijs. Recht op onderwijs dat tegemoet komt aan hun specifieke onderwijsbehoeften, of dat nu in het gewoon of buitengewoon onderwijs is. Bovendien worden ouders die geen gepaste school vinden, in sommige situaties gedwongen om minder of zelfs niet meer te werken.

Het aantal leerlingen dat een plaatsje zoekt in het buitengewoon onderwijs groeit. In het schooljaar 2018-2019 waren er in Gent in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs 3.252 leerlingen ingeschreven. Vijf jaar later, schooljaar 2023-2024, zijn er 400 leerlingen extra ingeschreven. Die cijfers geven bovendien geen correct beeld, want niet iedereen die een plaats wou, heeft er ook één gevonden in het buitengewoon onderwijs. Het is dus een onderschatting van de noden.

In diezelfde periode gebeurden er ook verschuivingen binnen de types. Het aantal leerlingen type 2 (kinderen met een verstandelijke beperking) steeg van 649 naar 729 op vijf jaar tijd, dus + 80 plaatsen. Ook hier met dezelfde disclaimer. Niet iedereen heeft een plaats.

Het aantal leerlingen type 3 (kinderen met een emotionele of gedragsstoornis) daalde sterk, type 9 (kinderen met een autismespectrumstoornis) kende een enorme groei, en voor basisaanbod was er een piek in schooljaar 2021-2022 om vervolgens te dalen.

Ik wil jullie niet platwalsen met cijfers, maar ze tonen verschillende zaken aan:

- Er is de voorbije jaren wel degelijk capaciteit gecreëerd. Dat gebeurt bijvoorbeeld door scholen en andere partners in de schoot van de LOP's (Lokaal OverlegPlatform): na het afsluiten van de aanmeldprocedure gebeuren daar regelmatig nog capaciteitsverhogingen, waardoor meer kinderen een plaats kregen.
- De schommelingen binnen de types in een korte tijdspanne maken het bijzonder moeilijk om duurzaam en gericht beleid te voeren.

We worstelen daar niet alleen mee. Dezelfde vaststellingen gebeuren Vlaanderenbreed.

Er is een dieperliggend maatschappelijk gegeven. U vraagt mij naar een verklaring voor die groeiende vraag. Ik moet u dat antwoord schuldig blijven, omdat ik het te belangrijk vind om daarover te speculeren. De Vlaamse Overheid heeft op vraag van toenmalig minister van onderwijs Ben Weyts een onderzoek aangevraagd naar het stijgend aantal attesten voor type 2 en 9. De resultaten worden verwacht ten vroegste eind 2026. Ik wil die conclusies graag afwachten, en geen voorbarige uitspraken doen.

Zoals ik zei, hebben de Gentse scholen de voorbije jaren samen inspanningen geleverd om tegemoet te komen aan de gestegen vraag, bijvoorbeeld via capaciteitsverhogingen, maar ze botsen op hun limieten. De huidige infrastructuur biedt geen mogelijkheid tot uitbreiding. En tegelijk worstelen ze met personeelstekorten.

Het is belangrijk om ook de Gentse context te overstijgen. Voor de meeste types volstaat globaal gezien het aantal plaatsjes in onze stad voor Gentse kinderen en kinderen uit de nabije regio. Voor een aantal types, en met name dan type 2, hebben we de afgelopen jaren een zeer grote stijging gezien, die vijf jaar geleden moeilijk te voorspellen was. Dat leidt tot een groot tekort. Hier moeten we dus opnieuw tegen het licht houden of de capaciteit in Gent volstaat.

Het is wél duidelijk dat onvoldoende aanbod in de ruimere regio zorgt voor een enorme bijkomende druk op de Gentse scholen. Het heeft bovendien het perverse effect dat

leerlingen grotere afstanden moeten afleggen, en dus langer op de bus zitten. Zo hebben we in ons stedelijk onderwijs kinderen uit bv. Wijnegem en Ronse.

De Vlaamse Regering monitort capaciteitsnoden per onderwijszone in een Capaciteitsmonitor. Met dat instrument brengt de Vlaamse Overheid het aantal plaatsen in kaart, rekening houdend met de pendel van leerlingen. De vorige editie verscheen in 2021. Op basis van o.m. deze monitor maakt de Vlaamse Regering, naast reguliere subsidies voor onderwijsinfrastructuur, middelen vrij voor regio's en gemeenten waar capaciteitsnoden hoog zijn.

De cijfers uit de vorige capaciteitsmonitor zijn intussen vijf jaar oud. We wachten al lang op een nieuwe editie: vijf jaar wachten is te lang, dat is een luxe die we ons niet kunnen permitteren wanneer ouders geen plaats hebben voor hun kinderen.

Ik heb de minister al bij herhaling opgeroepen om de regie hiervoor in handen te nemen. Het ligt al helemaal buiten mijn bevoegdheid om schoolbesturen buiten Gent ertoe aan te zetten bijkomend aanbod te creëren. De minister kan dat wel. Haar administratie kan gesprekken aanknopen met schoolbesturen en gerichte incentives geven om zo te komen tot een spreiding over het Vlaamse landschap van scholen buitengewoon onderwijs. Deze oproep werd vorig schooljaar ook gedeeld door het LOP secundair onderwijs Gent en dus onderschreven door de partners in het LOP.

Zelf hebben we later deze maand een overleg gepland met het Stedelijk Onderwijs, het stedelijk CLB en leersteuncentrum Pilar om te komen tot een strategisch plan. We willen komen tot meer diepgaande analyse en - als het kan ook - oplossingen.

De minister zette intussen wel de lijnen uit naar meer inclusief onderwijs. Het is een pad dat ik graag mee ondersteun. Collega Vanpeperstraete, ik antwoord graag op uw vragen daarover.

Ons stedelijk onderwijs onderschrijft de visie rond inclusief onderwijs die door de koepel OVSG werd uitgewerkt. Die werd doorvertaald in de vijf pijlers van het SOG. Dat gaat ruimer dan inclusie voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Die inclusie gaat ook over identiteitskenmerken zoals taal, gender, sociale vaardigheden, politieke overtuigingen en opleiding.

Wanneer het gaat om inclusie voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften sta ik - zoals gezegd - achter de visie van de minister. Die is gestut op het rapport inclusief onderwijs. Het stedelijke Leersteuncentrum Pilar zal daarin een belangrijke rol opnemen, en is al volop bezig met een visie uit te werken die daarop inzet. Het Leersteuncentrum geeft vanuit een multidisciplinair team begeleiding aan leerlingen met specifieke noden in het gewoon onderwijs, aan leerkrachten en aan schoolteams. Die ondersteuning is van zeer groot belang om de ambities rond inclusie waar te maken.

Komen er in Gent pioniersscholen voor inclusief onderwijs? Ik kan daar enkel voor het Stedelijk Onderwijs op antwoorden. Ook het Stedelijk Onderwijs richt de blik op de toekomst. Verschillende scholen - zowel in het basis- als secundair onderwijs - tonen zich bereid kandidaat te zijn om een pioniersschool te worden. We gaan met hen aan de slag om die projecten uit te werken om te kandideren als pioniersschool.

Raadslid Vanpeperstraete, u vraagt ook wat Gent binnen het flankerend onderwijsbeleid doet om inclusie te stimuleren. Daarbij trek ik het thema graag wat breder. Inclusief onderwijs gaat over het best mogelijke onderwijs organiseren voor elke leerling, ongeacht de achtergrond, en ervoor zorgen dat elke leerling op school de best mogelijke ondersteuning krijgt. Niet voor niets heeft de Commissie Inclusief Onderwijs het over

een evolutie naar “scholen voor iedereen”. Het werk van het Onderwijscentrum, dat scholen van alle netten ondersteunt, sluit daarbij aan. Hoewel het Onderwijscentrum geen expliciete opdracht heeft in het realiseren van inclusief onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, doen ze binnen hun verschillende werkingen wel belangrijk werk om scholen meer inclusief te maken. Dat zit verweven in de visie van het Onderwijscentrum: hoge en positieve verwachtingen voor iedereen zijn een belangrijk basisprincipe. Dit vertaalt zich o.a. in de vormingen voor onderwijsprofessionals, bijvoorbeeld rond diversiteit in de klas. Het Onderwijscentrum zet bovendien ook in op partnerschappen tussen onderwijs- en welzijnspartners: dat gebeurt bijvoorbeeld via Brede School, de brugfiguren en via samenwerkingen met organisaties binnen het domein Welzijn. De competenties die via deze trajecten versterkt worden en de partnerschappen die gesmeed worden, zijn cruciaal om inclusie te doen slagen.

Kortom, collega’s, de uitdaging is niet min. De afgelopen jaren deed de Vlaamse Regering nogal aan flipflop beleid als het gaat over onderwijs aan leerlingen met specifieke behoeften. Er werd geen duidelijke keuze gemaakt. Na het M-decreet – bedoeld om meer leerlingen in het gewoon onderwijs les te laten volgen, maar met te weinig middelen uitgevoerd – kwam er uiteindelijk toch weer een uitbreiding van het buitengewoon onderwijs, daarna kwam het decreet Leersteun, en nu dan een keuze voor inclusie ... Die onduidelijkheid weegt op scholen, op leerlingen en op ouders.

Als de huidige minister effectief voluit wil gaan voor inclusief onderwijs tegen 2040, zal er aandacht moeten gaan naar infrastructuur, organisatie, personeelsstatuten, professionalisering. De ambitie is groot, we zullen ons mee inspannen. We wachten het regelgevend kader af dat de komende maanden door Vlaanderen wordt uitgewerkt.
